

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <http://hdl.handle.net/1887/19888> holds various files of this Leiden University dissertation.

Author: Suurland, David-Arthur John

Title: Secular totalitarian and islamist legal-political philosophy

Date: 2012-09-27

SAMENVATTING

Samenvatting van

Seculier Totalitair en Islamistische Rechtsfilosofie en Politieke filosofie

(origineel: Secular Totalitarian and Islamist Legal Political Philosophy)

Dit proefschrift bestrijkt twee verschillende onderwerpen: totalitarisme onderzoek en een analyse van het Islamistische fenomeen.

Het eerste gedeelte is een onderzoek naar de origine en essentie van het totalitarisme. Het richt zich met name op het Nazisme en Stalinisme en traceert de oorsprong van deze specifieke vormen van rechtsfilosofisch en politiek-filosofisch denken door de geschiedenis van het Westers politieke denken heen. Vervolgens onderzoekt het proefschrift de theorie en praktijk van het Nazisme en Stalinisme en correleert dat vervolgens met de verschillende theorieën op dit gebied van Hannah Arendt, Eric Voegelin en Claude Lefort. Het resultaat is een definitie en een begrip van het concept totalitarisme dat kan worden gebruikt om te bepalen of het Islamisme een nieuwe vorm van totalitarisme is.

Het tweede gedeelte van dit proefschrift richt zich op Islamistische theorieën en bewegingen. Dit deel begint met een algemene analyse van de basale rechtsfilosofische en politiek-filosofische fundamenteën van de Islam in het algemeen. Het beschrijft het kardinale belang van Islamitisch recht (shari'ah) in het islamitische denken, en het verklaart de relatie tussen de canonieke bronnen van de Islam, de verschillende vormen van

theologisch-juridisch denken en het eindigt met een beschrijving van de evolutie van verschillende opvattingen over het begrip *jihad*. Sinds Islamisten boven alles begrepen moeten worden als juristen, niet als filosofen of theologen, is de centraliteit van de Shari'ah en jurisprudentie (*fiqh*) in het Islamistische discours doorslaggevend. Een uitvoerig onderzoek naar het klassieke shari'ah *ius ad bellum* en *ius in bello* is dan ook een centraal onderdeel van deze studie.

Dit wordt gevolgd door het hart van het proefschrift; een uitgebreide analyse van het werk van drie van de meest vooraanstaande Islamistische ideologen. Dit zijn Sayyid Qutb, Ayatollah Khomeini and Ayman al-Zawahiri. Deze drie vertegenwoordigen drie verschillende aspecten van het Islamistische spectrum:

De voor het Moslim Broederschap zo kenmerkende 'bottom-up' aanpak van Sayyid Qutb;

De 'top-down' aanpak van Ayatollah Khomeini zoals die thans is gerealiseerd in de Islamitische Republiek Iran;

Het transnationale gedecentraliseerde revolutionaire voorhoede model van Al-Qaeda zoals beschreven door Ayman al-Zawahiri.

Op deze wijze wordt niet alleen de consistentie van het Islamistisch-Jihadistisch discours getoond dat alle Shi'a –Sunni tegenstellingen overstijgt, het laat ook zien dat de ideologieën van het Islamisme op verschillende wijzen in de praktijk kunnen worden gebracht. Het proefschrift laat zien dat het niet-gewelddadig zendingswerk (*da'wa*) van het Moslim Broederschap, de gecentraliseerde staatsgerichte overheidsdwang van Iran en het wereldwijde welhaast anarchistische terreurbewind van Al-

Qaeda uiteindelijk allemaal het zelfde doel dienen en volgens dezelfde wetmatigheden verlopen.

Daarenboven concludeert dit proefschrift dat de wetten en jurisprudentie die door Islamisten wordt gebruikt grote overeenkomsten vertonen met de rechtsvinding van de klassieke en middeleeuwse Islamitische orthodoxie. De bewering dat Islamisme een misbruik of foute interpretatie van de Islam is kan niet standhouden.

Islamisten, in hun poging de wereld te zuiveren van alles wat in hun ogen niet-islamitisch is, spenderen een enorme hoeveelheid tijd en energie aan het bestuderen van de klassieke orthodoxe teksten ten einde te begrijpen wat Allah van hen verwacht en waar de grenzen van het mogelijke liggen. Legitimiteit op basis van de orthodoxie is voor Islamisten het begin en het eind van al hun handelen. Of hun interpretatie van de orthodoxie klopt is daarom van groot belang. Alhoewel dit onderzoek dat niet kan aantonen is het wel belangrijk één van de voornaamste tegengeluiden te laten horen. Om een dergelijk tegengeluid te laten horen analyseer ik uitgebreid de discussie tussen al-Zawahiri en zijn voormalige mentor Sayyed Imam. Sayyed Imam was voor lange tijd de ideoloog van de Jihadistische Islamisten maar is enkele jaren geleden tot inkeer gekomen en valt nu zijn eigen creatie aan op de grond dat hun acties onislamitisch zouden zijn. In een uitgebreide analyse van de zeer complexe juridische discussie tussen al-Zawahiri en Imam blijkt dat al-Zawahiri er alles aan gelegen is om de acties van al-Qaeda te baseren op de Shari'ah en fiqh en met name op die gedeeltes waar er ook daadwerkelijk een consensus bestaat onder de orthodoxe schriftgeleerden en juristen. Zodoende

ontstaat er tevens een goed inzicht in het *ius ad bellum* en *ius in bello* van het Islamisme en over de overeenkomsten en verschillen op die punten met de orthodoxie.

Uiteindelijk concludeert deze studie dat het Islamisme als nieuwe vorm van totalitarisme dient te worden gezien. Het onderzoek sluit af met enkele beleidsadviezen gericht aan zowel Islamitische als niet Islamitische samenlevingen en een aantal onderzoeksaanbevelingen die voortbouwen op de analyses en conclusies van dit proefschrift.